

Älgbetesskador i ungskog

Malingsbo VFO 2010

På uppdrag av **Sveaskog AB** har *Svensk Naturförvaltning AB* inventerat älgbetesskador på tall i Malingsbo viltförvaltningsområde (VFO). Liknande inventeringar har genomförts i fyra år och sedan förra året ingår området som en del i ett större övervakningssystem med syfte att följa skadeutvecklingen i Bergslagens marknadsområde.

Område och metodik

Malingsbo VFO är ca 150 000 hektar stort (figur 1) varav ca 63 000 hektar är skogsmark som ägs av Sveaskog.

Inventeringen gjordes på Sveaskogs marker och koncentrerades till ungskogar i det mest skadeutsatta utvecklingskedet då de är mellan 5 och 15 år gamla. Mätningarna genomfördes i provytor i slumpmässigt utvalda bestånd. Tiden för inventeringen sträckte sig från slutet av maj till början av juni 2010.

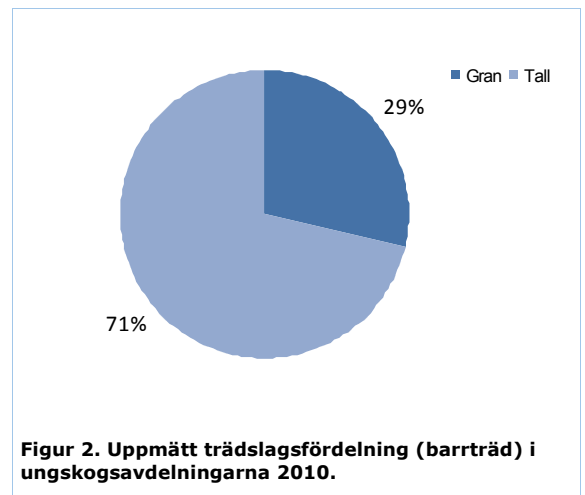
Alla stammar, högre än halva beståndshöjden räknades, men skador bedömdes enbart på tall. Varje tallstam i provytorna undersöktes noga med avseende på skador. Skador klassades som färska eller äldre där färsk skada definierades som skada som skett sedan tillväxtstart föregående sommar. Färsk skador delades upp på toppskottsbyte, stambrott och barknag.

Foto: Magnus Nyman

Figur 1. Karta över Malingsbo VFO

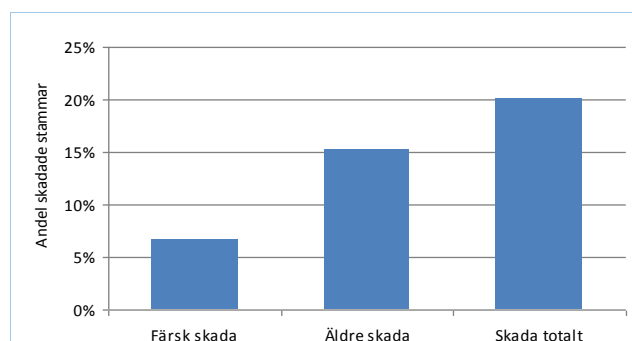
Figur 2. Uppmått trädslagsfördelning (barrträd) i ungskogsavdelningarna 2010.

Tabell 1. Uppmått skador under fyra år.

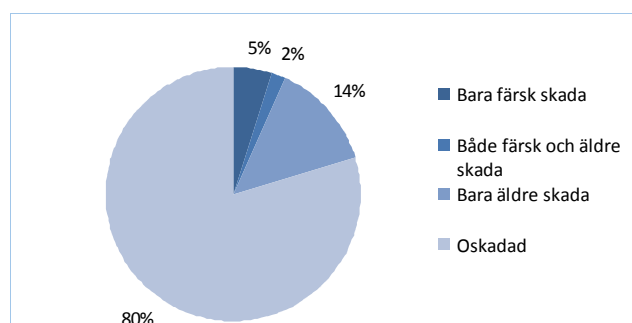
	Färsk skada	Äldre skada	Skada totalt
2006	14%	22%	32%
2007	7%	26%	31%
2009	11%	20%	25%
2010	7%	15%	20%
Medel	10%	21%	27%

Resultat och kommentarer

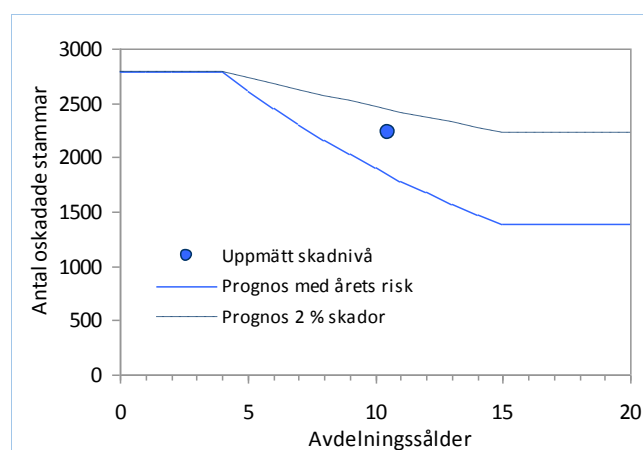
- Barrträden i tallbestånden utgjordes till 29% av gran (figur 2).
- Andelen stammar med färsk skador 2010 var ca 7 % (figur 3) vilket var ungefär som genomsnittet för Bergslagen (ca 8 %) men lägre än 2009 års mätning.
- Skadefrekvensen har varierat stort mellan år (tabell 1) vilket, bland annat, kan vara orsakat av variationer i snöförhållanden och älgtäthet.
- Andelen stammar med enbart färsk skador var större än andelen stammar med både färsk och äldre skador (figur 4). Andelen oskadade stammar var förhållandevis låg, vilket antyder ett långvarigt, hårt betestryck av älg i området.
- De färsk skadorna dominerades av toppskottsbetning (3,4 % av räknade tallstammar), vilket är det absolut vanligaste vid sådana här undersökningar. Stambrott och barknag observerades på 1,5 % respektive 1,9 % av räknade stammar.
- Risken för att en oskadad tallstam skall skadas under ett år beräknades till 6 %. Denna siffra kan användas för att grovt prognostisera hur många stammar man kan förvänta sig är oskadade när träden vuxit över attraktiv beteshöjd. En jämförelse mellan prognos och uppmätt utfall indikerar att den gångna vinterns skadenivå var något högre än vad som generellt varit fallet under tidigare år (figur 5).
- Om nuvarande skaderisk består kommer ett genomsnittligt bestånd efter 15 år att ha ca 800 stammar färre som är helt oskadade jämfört med t ex en årlig skaderisk på 2% (figur 5).

Figur 3. Andel av träd med skador av olika åldrar 2010.

Figur 4. Andel av träd med skador av olika åldrar samt andel oskadade träd 2010.

Figur 5. Prognos av utvecklingen av antalet oskadade stammar. Beräkningarna utgår från att antalet stammar per hektar och årlig skaderisk är konstant. Blå punkt indikerar antal oskadade stammar på det genomsnittliga beståndet baserat på årets mätningar.

Produktion

Svensk Naturförvaltning AB
info@naturforvaltning.se, www.naturforvaltning.se
Ramsberg: Sommarvägen 10,
SE-711 98 Ramsberg, Tel. 0581-66 09 70
Göteborg: Rullagergatan 9,
SE-415 26, Göteborg, Tel. 031-22 30 45